

Sosiaali- ja terveysvaliokunta**Lausunto HE 27/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 189/2025 vp) täydentämisestä**

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue korostaa, että lisääntymistä tulisi antaa kaikille alueille alijäämien kattamiseen vuoden 2030 loppuun saakka, tai siihen saakka, kunnes rahoitusjärjestelmän toiminta on vakautettu. Tällä hetkellä näin ei ole. Näin ollen ei voida olla lainkaan varmoja, että sopeuttamistoimet ovat oikeanlaajuiset eri alueilla. Lisäksi rahoitusjärjestelmän laajasti todettu epävakaus syö uskottavuutta arviointimenettelyiltä.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue pitää hallituksen esityksessä HE 27/2026 vp ehdotettua alijäämien kattamisajan pidentämistä vuoteen 2029 saakka perusteltuna ja tarpeellisena. Esitys parantaa hyvinvointialueiden mahdollisuuksia täyttää lakisääteiset velvoitteensa tilanteessa, jossa rahoituksen taso on helmikuussa 2026 päivitettyjen painelaskelmien perusteella osoittautunut aiemmin ennakoitua matalammaksi erityisesti vuodesta 2027 alkaen.

Esitys on linjassa perustuslain rahoitusperiaatteen kanssa ja tukee hyvinvointialueiden omaehtoista talouden tasapainottamista.

Lausuttavana oleva täydentävä hallituksen esitys nojaa muuttuneeseen ja ajantasaiseen tietopohjaan. Päivitetyt rahoituslaskelmat osoittavat, että useilla hyvinvointialueilla alijäämien kattaminen voimassa olevan aikataulun puitteissa on muodostumassa käytännössä erittäin haastavaksi tai jopa epärealistiseksi, vaikka alueet olisivat jo ryhtyneet mittaviin sopeutustoimiin.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue katsoo, että esitys edistää talouden suunnittelun ennakoitavuutta, tukee palvelujen jatkuvuutta, vahvistaa itsehallintoa ja vähentää riskiä ajautua arviointimenettelyyn tilanteessa, jossa alijäämien kattaminen olisi muutoin mahdollista pidemmällä aikajänteellä.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että esityksen perusteissa viitataan valtiovarainministeriön tekemään aluekohtaiseen arvioon siitä, missä ajassa alijäämien kattaminen on objektiivisesti mahdollista. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue näkee tärkeäksi, että valtiovarainministeriön arviot hyvinvointialueiden sopeuttamisajoista alijäämien kattamiseksi olisi hyvinvointialueilla käytettävissä jo siinä vaiheessa, kun hyvinvointialueet valmistelevat sopeutusohjelmia ja hakemusta alijäämien kattamisajan pidentämiseksi.

Seinäjoella 07.04.2026

Tero Järvinen

Hyvinvointialuejohtaja

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue